

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.005.08.2016
P/16/099

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/099 – Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontroler	Władysław Tabasz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/7/2016 z dnia 11 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół nr 1 Miejskie Gimnazjum nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi im. K.K. Baczyńskiego, 39-200 Dębica, ul. Paderewskiego 4 (w dalszej treści – Gimnazjum lub Szkoła).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wiesław Broda – Dyrektor Zespołu Szkół nr 1, od dnia 1 września 2011r. (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Gimnazjum zorganizowało pracę uczniom w sposób nie w pełni zgodny z zasadami higieny procesu nauczania. Wprawdzie w przypadku wszystkich oddziałów, których plany zajęć poddano analizie (12) stwierdzono zachowanie zasady równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, ale w przypadku 58,3% planów wystąpiły przypadki lokowania zajęć wymagających zwiększonej koncentracji na ostatnich godzinach lekcyjnych.

Gimnazjum zapewniło uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Niewątpliwie możliwość korzystania przez uczniów z: sal dydaktycznych będących w dobrym stanie sanitarno-higienicznym zawierających wyposażenie dostosowane do warunków ergonomii, biblioteki, gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej oraz zabezpieczenie dostępu uczniów do treści niepożądanych w Internecie udostępnionym przez Szkołę, stanowią istotny pozytywny element w ogólnej ocenie przygotowanych warunków nauczania.

W ocenie NIK warunki wydawania obiadów w pomieszczeniu stołówki szkolnej spełniały wymogi techniczne i sanitarne. Stan terenu Gimnazjum oraz okalającej budynek nawierzchni był właściwy do bezpiecznego wykorzystania przez uczniów. Zapewnienie bezpieczeństwa pobytu uczniów gwarantowały odpowiednio wyposażone apteczki szkolne i przygotowanie ratownicze nauczycieli, w tym szczególnie prowadzących zajęcia wychowania fizycznego. Szkoła udzielała pierwszej pomocy poszkodowanym w zdarzeniach. Dokumentację obrazującą procedury postępowania w warunkach zdarzeń losowych prowadzono poprawnie.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

Zastrzeżenia dotyczą natomiast niezrealizowania przez Szkołę obowiązku zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia w Szkole części podręczników i przyborów szkolnych oraz niedostosowania mebli edukacyjnych do wymogów ergonomii. Kontrola nie wykazała aby brak możliwości pozostawienia podręczników w Szkole w zasadniczy sposób przyczyniał się do występowania zjawiska przekroczenia wagi tornistrów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy uczniów

Opis stanu faktycznego

1.1. Według stanu na 30 września 2015 r. do Gimnazjum Nr 3 w Dębicy uczęszczało 388 uczniów (w tym 154 uczniów spoza obwodu), kontynuujących naukę w 15 oddziałach, w tym 5 w klasie I, 5 w klasie II i 5 w klasie III.

Liczba uczniów w klasach na poszczególnych poziomach kształtowała się następująco: w oddziałach klasy I w klasie z najniższą liczbą osób kontynuowało naukę 20 uczniów (oddział A i B), a z najwyższą liczbą było 35 uczniów (oddział C); w oddziałach klasy II w klasie z najniższą liczbą osób kontynuowało naukę 20 uczniów (oddział A, B i C), a z najwyższą liczbą było 35 uczniów (oddział D); w oddziałach klasy III w klasie z najniższą liczbą osób kontynuowało naukę 20 uczniów (oddział A, B i C), a z najwyższą liczbą było 36 uczniów (oddział E). Kontrolą objęto: z klasy I oddziały: 1A, 1B, 1D, 1E; z klasy II – 2A, 2B, 2C, 2E; z klasy III – 3A, 3B, 3C, 3E.

1.2. Kontrola organizacji pracy uczniów pod kątem tworzenia rozkładów zajęć zgodnie z zasadami organizacji pracy umysłowej ucznia, przeprowadzona w odniesieniu do planów lekcji wybranych 12 oddziałów, wykazała, że:

- we wszystkich przypadkach zajęcia rozpoczynały się o stałej porze (różnica pomiędzy dniami była nie większa niż jedna godzina). Różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie była większa niż jedna godzina;
- w dwóch oddziałach występowały dni, w których przedmioty wymagające zwiększonej koncentracji² łączono w tzw. „bloki”;
- w żadnym oddziale nie stwierdzono występowania dni, w których zaplanowano tylko przedmioty niewymagające zwiększonej koncentracji;
- w sześciu oddziałach wystąpiły przypadki lokowania przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji po piątej godzinie lekcyjnej;
- planowana długość przerw między zajęciami to: najkrótsza 5 minutowa między 1 i 2 lekcją w każdy dzień tygodnia dla każdego oddziału oraz najdłuższa przerwa 20 minutowa pomiędzy 4 i 5 lekcją w każdy dzień tygodnia dla każdego oddziału.

1.3. Zajęcia wychowania fizycznego lokowane były we wszystkich godzinach dziennego rozkładu zajęć, po których przerwy trwały od 10 do 20 minut w przypadku każdego z oddziałów.

(dowód: akta kontroli str. 3-12)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Nie wszystkim uczniom plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych utworzono z zachowaniem zasad higieny pracy umysłowej. Stwierdzono bowiem, że spośród 12 zbadanych oddziałów, w siedmiu (58,3%) wystąpiły przypadki lokowania zajęć wymagających zwiększonej koncentracji po piątej godzinie lekcyjnej i/lub łączenia ich w bloki.

² chemia, fizyka, matematyka.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił m.in., że w tygodniowym planie zajęć dydaktyczno-wychowawczych zostały również uwzględnione wszystkie trudne do pogodzenia uwarunkowania wynikające ze specyfiki szkoły (...).

(dowód: akta kontroli str. 68)

Ocena częściowa

Gimnazjum zorganizowało pracę uczniom w sposób nie w pełni zgodny z zasadami higieny procesu nauczania. Wprawdzie w przypadku wszystkich oddziałów, których plany zajęć poddano analizie, stwierdzono zachowanie zasady równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, jednak w przypadku 58,3% wystąpiły przedmioty lokowania zajęć wymagających zwiększonej koncentracji na ostatnich godzinach lekcyjnych i/lub łączenia ich w bloki.

2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w Szkole

2.1. Gimnazjum nr 3 w Dębicy stanowiło, w okresie objętym kontrolą, integralną część Zespołu Szkół Nr 1 w Dębicy. Taki stan organizacyjny został określony Statutem Zespołu Szkół Nr 1 stanowiącym załącznik nr 3 do uchwały Rady Miejskiej z dnia 30 maja 2006 r. (Nr XXXVIII/515/06).

Zespół, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³ (dalej: *ustawa o systemie oświaty*), zapewnił uczniom możliwość korzystania z biblioteki⁴.

(dowód: akta kontroli str. 17-22)

Statut Zespołu Szkół nr 1 w Dębicy zawierał zapis, że *dla uczniów, którzy dłużej muszą przebywać w zespole szkół ze względu na czas pracy ich rodziców (prawnych opiekunów), organizację dojazdu do szkoły podstawowej lub gimnazjum oraz inne okoliczności wymagające zapewnienia uczniowi opieki, zespół szkół organizuje świetlicę.*

Szkoła nie prowadziła w roku szkolnym 2015/2016 świetlicy dla uczniów Gimnazjum.

Jak wyjaśnił Dyrektor Zespołu Wiesław Broda: *zgodnie z zapisem w Statucie Zespołu Szkół nr 1 zorganizowano opiekę świetlicową dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 5. Zajęcia świetlicowe dla uczniów Miejskiego Gimnazjum nr 3 nie zostały zorganizowane, ponieważ nikt z uczniów i rodziców (opiekunów prawnych) nie zgłaszał takiej potrzeby. Dowozy uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego zostały dostosowane do planów lekcji uczniów.*

Gimnazjum korzystało z zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych, wchodzących w skład wyposażenia Zespołu Szkół, w tym: uczniowie Gimnazjum w celu realizacji programu wychowania fizycznego korzystali z obiektów szkolnych: hala sportowa, sala do gimnastyki, sala do tenisa stołowego.

Zajęcia z wychowania fizycznego realizowane były w zależności od rodzaju zajęć i panującej pogody również na: pełnowymiarowym piłkarskim boisku trawiastym, boisku ze sztuczną nawierzchnią, skoczni w dal. Uczniowie mieli również do dyspozycji w pełni wyposażony węzeł sanitarny z kabinami toaletowymi, kabinami z prysznicem, umywalkami, oraz brodzikami do mycia stóp.

³ Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.

⁴ W pierwszym semestrze: w poniedziałki, czwartki i piątki w godzinach od 8.00 do 14.00, we wtorki i środy od 8⁰⁰ do 15⁰⁰. W drugim semestrze w piątki od godz. 7³⁰ do 13³⁰ i w pozostałe dni od 7³⁰ do 14⁰⁰.

Stan techniczny i zasady korzystania z tych urządzeń zapewniały uczniom bezpieczeństwo poprzez: zapewnienie równej nawierzchni boisk, właściwie umocowane bramki i kosze do gry oraz inne urządzenia, których przemieszczenie się może stanowić zagrożenie dla zdrowia ćwiczących, umieszczenie w miejscach wyznaczonych do uprawiania ćwiczeń fizycznych, gier i zabaw tablic informacyjnych określających zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego (z zastrzeżeniem w tych zasadach, iż korzystanie z urządzeń dopuszczalne jest wyłącznie pod nadzorem nauczyciela).

Koordinator ds. Sportu w Zespole Szkół nr 1 Piotr Longosz wyjaśnił, że *dotatkowo, poza wyposażeniem szkoły, uczniowie nieodpłatnie korzystają z obiektów miejskich, będących w zarządzaniu Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Dębicy: główna hala sportowa, sala 112, basen 25 m, basen 50 m, lodowisko sztuczne, boisko trawiaste i bieżnia przy ul. Kościuszki. W rezerwie – w sytuacjach, gdy powyższe obiekty nie są dostępne np. zgrupowania sportowe – uczniowie korzystają z hali sportowej przy ul. Kościuszki. W celu sprawnej organizacji zajęć na cały tydzień ustalany jest harmonogram korzystania z obiektów sportowych w którym zaznaczany jest każdy prowadzący zajęcia wychowania fizycznego z określeniem miejsca ich prowadzenia. Wywieszany jest on w pokoju nauczycielskim na tablicy przeznaczonej wychowaniu fizycznemu, dodatkowo zamieszczany jest na drzwiach do hali sportowej. Po zakończeniu jednego okresu tygodniowego – w następnym następuje rotacja przydzielonych obiektów sportowych w celu zrównoważenia dostępu do nich uczniom we wszystkich oddziałach klasowych. Korzystanie z obiektów miejskich ustalone jest w sierpniu, po ułożeniu podziału godzin i uzgodnieniu terminów zajęć z dyrekcją MOSiR Dębica.*

(dowód: akta kontroli str. 23-25, 38-40 i 68)

2.2. Teren Gimnazjum spełniał wymogi w zakresie bezpieczeństwa, tj. rozmieszczono plan ewakuacji Szkoły w widocznych miejscach, we wszystkich skrzydłach obiektu i na każdym poziomie, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp. Drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwały, używając standardowych oznaczeń w postaci zielonych strzałek na korytarzach i schodach oraz opisy wyjść awaryjnych na drzwiach wejściowych do budynku (wejście główne i wyjścia awaryjne od podwórka wewnętrznego).

Teren Gimnazjum jest ogrodzony przęsłami z żelaznych prętów.

Na terenie Gimnazjum zapewniono właściwe oświetlenie (uliczne od strony przylegającej ul. Paderewskiego oraz wewnętrzne na dziedzińcu Szkoły) z lampami samowzbudzającymi się. Zapewniono równą nawierzchnię dróg i przejść.

Otwory kanalizacyjne studzienek i inne zagłębienia na terenie Szkoły zakryto odpowiednimi, standardowymi metalowymi pokrywami, z możliwością ich usunięcia tylko przy pomocy specjalistycznych narzędzi (klucza).

Szklaki komunikacyjne wychodzące poza teren Gimnazjum zabezpieczono w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię, tj. zainstalowano płotki i łańcuchy na metalowych słupkach pokrytych barwami sygnalizacyjnymi.

Miejsca pracy oraz pomieszczenia, do których jest wzbroniony dostęp osobom nieuprawnionym, były odpowiednio oznakowane standardowymi tabliczkami i zabezpieczone przed swobodnym do nich dostępem przez zamknięcie na klucz.

Schody wyposażone były w balustrady zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich. Nie stwierdzono śliskości schodów, które dodatkowo pokryte były farbami sygnalizacyjnymi. Konstrukcja schodów wewnętrznych nie powoduje występowania otwartych przestrzeni między biegami schodów.

2.3. We wszystkich pomieszczeniach sanitarnohigienicznych zapewniono ciepłą i zimną bieżącą wodę oraz środki do higieny osobistej, stosownie do § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

2.4. Meble edukacyjne (stoły, krzesła) znajdowały się w dobrym stanie technicznym, posiadały wymagane certyfikaty i atesty oraz były dostosowane do wymogów ergonomii dla uczniów klas gimnazjalnych, zgodnie z § 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Sprzęty, z których korzystają uczniowie dostosowane były do wymogów ergonomii. PPIS zbadał 280 stanowisk uczniów Gimnazjum, formułując wniosek: „dla dwóch uczniów powinno zapewnić się meble edukacyjne o rozmiarze nr 7, dla jednego ucznia powinno zapewnić się meble edukacyjne o rozmiarze nr 4, dla 36 uczniów powinno zapewnić się meble edukacyjne o rozmiarze nr 5”.

W okresie objętym kontrolą Gimnazjum nie doposażano w nowy sprzęt wymagający atestów.

(dowód: akta kontroli str. 24 i 26-29 i 63-67)

2.5. Oddziały objęte kontrolą dysponowały powierzchniami sal lekcyjnych zapewniającymi bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w nich, choć w 5 przypadkach na 12 badanych oddziałów powierzchnia sali nie przekraczała 2 m² na jednego ucznia. W przypadku 2 oddziałów powierzchnia sali zapewniała przestrzeń 3,8 i 3,7 m² na ucznia. Powierzchnia poszczególnych sal w stosunku do liczby uczniów była następująca: oddział 1A – sala nr 41 z 76 m² na 20 uczniów (3,8 m² na ucznia); 1B – odpowiednio 30/73/20 (3,7); 1C – S14/68/35 (1,9); 1E – 32/78/33 (2,4); 2A – 13/63/20 (3,2); 2B – 60/33/20 (1,7); 2D – 58/60/35 (1,7); 2E – 36/59/34 (1,7); 3A – 29/42/20 (2,1); 3B – 35/59/20 (3,0); 3C – 55/47/20 (2,4); 3E – 56/63/36 (1,8).

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Zdaniem NIK, Szkoła powinna dążyć do zapewnienia w salach lekcyjnych minimum 2 m² powierzchni na jednego ucznia, co pozwoliłoby zagwarantować w większym stopniu komfort nauki oraz zaspokoić potrzeby psychoruchowe uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 4 i 15)

2.6. W Statucie Zespołu Szkół, w § 28 pkt. 1 ppkt 10 określono, że do realizacji celów statutowych Szkoła zapewnia (...) stołówkę z zapleczem kuchennym. W dokumentach pokontrolnych Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy ta część wyposażenia Zespołu określana jest jako „blok żywienia przy Zespole Szkół nr 1”. Żywnienie przygotowywane jest m.in. dla 190 uczniów Gimnazjum. Blok wyposażony jest w jadalnię, w której jednocześnie posiłki może spożywać około 130 uczniów (§ 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny). Stan sanitarny pomieszczeń (kuchnia, jadalnia), kontrolowany przez PPIS był prawidłowy⁵.

(dowód: akta kontroli str. 21, 30-35 i 63-67)

2.7. Stan sanitarny pozostałych pomieszczeń Szkoły, w świetle kontroli Powiatowego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy, był zgodny z obowiązującymi normami.

(dowód: akta kontroli str. 63-68)

⁵ Protokół kontroli sanitarnej PPIS w Dębicy z dnia 21.04.2016 r. (Nr 240/HŻ/16), sporządzony w związku z pismem Delegatury NIK w Rzeszowie z dnia 14.04.2016 r.

2.9. W Zespole Szkół funkcjonuje szatnia (w podziale na oddziały) dająca możliwość pozostawienia odzieży wierzchniej uczniom Gimnazjum.

2.10. Nie zapewniano uczniom Gimnazjum możliwości pozostawienia w Szkole, w wydzielonych miejscach, części podręczników i przyborów szkolnych (§ 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny). Dyrektor Zespołu wyjaśnił, że *uczniowie Miejskiego Gimnazjum nr 3 mogą zostawiać swoje podręczniki w ogólnodostępnych szafach znajdujących się w poszczególnych salach. Pozostawianie książek w szkole nie jest wśród gimnazjalistów praktykowane, gdyż korzystają ze swoich podręczników w domach, przygotowując się do lekcji. Gimnazjaliści uczęszczający do klas sportowych mogą zostawić sprzęt sportowy (łyżwy, obuwie sportowe, odzież sportową itp.) w szatniach i magazynie sprzętu sportowego. Przygotowane zostały również stojaki na rowery.*

(dowód: akta kontroli str. 23-24 i 68)

2.11. Gimnazjum podejmowało działania na rzecz „lekkich tornistrów” i w świetle badań prowadzonych przez PPIS, obejmujących 259 uczniów w 12 oddziałach, były one skuteczne. PPIS po przeprowadzeniu badań indywidualnych wskazał, że na ogólną liczbę ważonych tornistrów (259) w 2 przypadkach waga tornistrów sięgała odpowiednio 17,7% oraz 23,8% wagi ciała ucznia, w 8 przypadkach waga tornistrów mieściła się w przedziale 10-15% wagi ciała ucznia. Wysoka norma obciążenia wystąpiła u uczniów mających w danym dniu zajęcia dodatkowe.

Dyrektor Zespołu Szkół nr 1 wyjaśnił, że *działania zabiegające przeciążaniu plecaków gimnazjalistów to: pogadanki na lekcjach wychowawczych na temat zawartości uczniowskich plecaków, konieczności pakowania tylko niezbędnych podręczników, niezbyt grubych zeszytów i lekkich przyborów szkolnych; informowanie uczniów o tym, jakie książki będą potrzebne na następnej lekcji danego przedmiotu (podręcznik, zeszyt ćwiczeń, lektura, itp.); wydzielenie w klasach ogólnodostępnych szaf, w których uczniowie mogą zostawić część podręczników; umożliwienie uczniom zostawiania w szatni obuwia i sprzętu sportowego; uświadomienie uczniom konieczności ograniczenia noszenia dodatkowych zbędnych rzeczy np. ciężkiego piórnika, telefonu, ładowarki, głośników i innych elektronicznych gadżetów.*

(dowód: akta kontroli str. 36 i 63-68)

2.12. Zespół Szkół zapewnił uczniom dostęp do Internetu na 27 stanowiskach komputerowych, poprzez sieć lokalną organizowaną przez Urząd Miasta Dębica. Dostęp do treści niepożądanych zabezpieczono poprzez filtrowanie treści wyszukiwanych w Internecie za pomocą serwera oraz oprogramowania Barracuda Networks (producent Barracuda, strona internetowa <http://barracuda.pl>). Szkoła udostępniła uczniom korzystanie z sieci Wi-Fii, a sieć ta jest blokowana tak jak na stanowiskach w pracowniach.

Na wszystkich stanowiskach komputerowych (sala nr 38 - 12 stanowisk), sala nr 39 – 13 stanowisk), kontrola prowadzona przy użyciu haseł trzech wybranych stron zawierających treści niepożądane poprzez próbę otworzenia stron zakończyła się uzyskaniem komunikatu „ERROR: Forbidden”.

(dowód: akta kontroli str. 14, 37 i 42-44)

2.13. Zespół Szkół, stosownie do art. 67 ust. 1 pkt. 4 ustawy o systemie oświaty, zapewnił uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy

przedlekarskiej. Uczniowie mieli możliwość skorzystania z usług pielęgniarskich od poniedziałku do piątku w godz. od 7⁰⁰ do 14³⁰. Zapewnienie w tej sprawie Dyrekcja Zespołu Szkół nr 1 otrzymała od Dyrekcji Zespołu Opieki zdrowotnej w Dębicy, pismem z dnia 27 sierpnia 2015 r.

Wymagane pomieszczenia Szkoły wyposażone były w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy (z ważnym terminem przydatności do użycia) i instrukcję udzielania tej pomocy. W apteczki wyposażone były: pokój nauczycielski, pokój nauczycieli w-f, pracownia chemiczna, kuchnia.

(dowód: akta kontroli str. 27-28 i 41)

Stosownie do § 21 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*, wszyscy nauczyciele Gimnazjum, w tym w szczególności prowadzący zajęcia wychowania fizycznego (11 osób), zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy, na specjalistycznych kursach.

Wymiar godzinowy odbytych szkoleń w zakresie „Pierwsza pomoc przedmedyczna” wyniósł 6 godzin, w tym 170 min. zajęć teoretycznych i 190 min. zajęć praktycznych. Certyfikaty szkoleń wydano z datą 26 października 2012 r., z terminem ważności 5 lat.

(dowód: akta kontroli str. 37 i 45-47)

2.14. Na terenie Gimnazjum wystąpiły w okresie kontrolowanym 2 zdarzenia, zakwalifikowane przez Szkołę jako wypadki. Analiza realizacji przez Szkołę obowiązków w sytuacji wystąpienia wypadku wykazała, że:

- we wszystkich przypadkach zapewniono poszkodowanym opiekę, w szczególności poprzez sprowadzenie fachowej pomocy (pielęgniarka szkolna), jak i udzielenie pierwszej pomocy, a następnie bezpośrednio przekazanie pod opiekę rodzicom;
- prawidłowo prowadzono rejestr wypadków, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 2 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*;
- sporządzano w obydwóch przypadkach protokół powypadkowy, o którym mowa w § 43 ust. 2 i 3 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*;
- każdorazowo zawiadamiano o wypadku podmioty, wymienione w § 41 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia *w sprawie bezpieczeństwa i higieny*, w tym organ prowadzący i Radę Rodziców. Środki zapobiegawcze wskazano w pkt 10 protokołów powypadkowych.

Środki podjęte celem zapobieżenia wypadkom zaprezentował w wyjaśnieniach Koordynator ds. Sportu Piotr Longosz stwierdzając, że *nie odnotowano żadnego wypadku ciężkiego, zbiorowego czy zatrucia. Do obydwu zdarzeń doszło na lekcjach wychowania fizycznego, bez złamania przepisów bhp. Mają one charakter urazów związanych ze specyfiką zajęć sportowych (wybicie palca podczas chwytu piłki, uraz palca podczas gry w koszykówkę). Nauczyciele wychowania fizycznego zostali poinstruowani o: natychmiastowym przerwaniu zajęć w celu udzielenia pierwszej pomocy, szczególnie podczas gier, w których występuje kontakt z przeciwnikiem (np. koszykówka czy piłka ręczna); przygotowaniu uczniów do wysiłku fizycznego poprzez dokładną rozgrzewkę oraz stosowaniu ćwiczeń dostosowanych do możliwości uczniów.*

(dowód: akta kontroli str. 48-50)

2.15. Komisja powołana przez Dyrektora Zespołu Szkół przeprowadziła w dniu 28 sierpnia 2015 r. protokołowaną kontrolę bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły. Kontrolą objęto teren wokół budynku szkoły i pomieszczenia wewnątrz Szkoły, nie formułując uwag lub kierunków poprawy. Dyrektor Zespołu, w dniu 1 września 2015 r., potwierdził na cytowanym protokole „gotowość do rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych”, a na przedłożonym

egzemplarzu protokołu odcisnięto pieczęć z datą wpływu (2.09.2015 r.) dokumentu do Miejskiego Zarządu Oświaty w Dębicy.

W dniu 12 lutego 2016 r. sporządzono w Zespole Szkół pisemną „analizę stanu bhp” w placówce, formułując plan poprawy warunków pracy na 2016 r. – wykonanie wentylacji w kuchni z wykorzystaniem programu ZUS oraz wnioski do realizacji w 2016 r. – wprowadzenie zintegrowanego wskaźnika zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, obliczanego na podstawie pięciu czynników cząstkowych. Analiza została zatwierdzona przez Dyrektora Zespołu Szkół.

(dowód: akta kontroli str. 51-60)

2.16. W Szkole, w roku szkolnym 2015/2016 realizowana była jedna kontrola zewnętrzna w zakresie zapewnienia w Szkole bezpieczeństwa i higieny, realizowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dębicy. Raport przekazano Szkole w dniu 31 grudnia 2015 r. Stwierdzone uchybienia polegały na: braku jednej lub więcej porcji owoców każdego dnia w posiłku obiadowym (w okresie 30.11 – 3.12. 2015 r.) oraz brak było obliczonej wartości energetycznej dla posiłku obiadowego.

Odpowiedź Szkoły na stwierdzone uchybienia została przekazana do PPIS w Dębicy w dniu 11 stycznia 2016 r., ze stwierdzeniem, że uchybienia w czasie kontroli zostały wyeliminowane.

(dowód: akta kontroli str. 61-62)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- nie zapewnieniu uczniom Gimnazjum możliwości pozostawienia w Szkole, w wydzielonych miejscach, części podręczników i przyborów szkolnych,
- nie dostosowaniu rozmiaru mebli edukacyjnych w 39 przypadkach na 280 kontrolowanych stanowisk.

Ocena cząstkowa

W ocenie NIK zastrzeżenia dotyczą faktu niezrealizowania przez Szkołę obowiązku zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia w Szkole części podręczników i przyborów szkolnych. Uwagi kontrolujących nasuwa fakt użytkowania w Gimnazjum 39 stanowisk pracy uczniów, które wymagają korekty co do rozmiaru mebli edukacyjnych. Prowadzone w Gimnazjum działania na rzecz lekkich podręczników skutkowało tym, że ciężar tornistrów/plecaków uczniów, w trakcie prowadzonych badań, zasadniczo nie przekraczał przedziału 10-15% masy ciała ucznia, a stwierdzone 10 przypadków przekroczeń miało związek z kontynuowaniem zajęć dodatkowych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶, wnosi o:

1. Zapewnienie uczniom Gimnazjum możliwości pozostawienia w Szkole, w wydzielonych miejscach, części podręczników i przyborów szkolnych.

⁶ Dz. U. z 2015 r., poz.1096 oraz z 2016 r., poz. 677

2. Zrealizowanie zaleceń PPIS w sprawie dostosowania rozmiaru mebli edukacyjnych wskazanych uczniów Gimnazjum.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi i
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia   czerwca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Władysław Tabasz
Doradca prawny

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....

.....